L. 278/s.

Sprawozdanie Komisyi administracyjnej

o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wybudowania gmachu dla pomieszczenia Sejmu i Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Komisya administracyjna zdaje sprawę z przekazanego jej uchwałą z dnia 15. Września 1874 r. wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wybudowania gmachu dla pomieszczenia Sejmu i Wydziału krajowego.

Powody, dla których Wydział krajowy zażądał od Wys. Sejmu w obecnej sesyi polecenia co do budowy gmachu dla Sejmu i biur Wydziału krajowego, wyłożone są w sprawozdaniu z dnia 24. Sierpnia b. r. (l. W. k. 16.595/74). Wys. Sejm właściwie w r. 1871 odroczył tylko przystąpienie do tej sprawy, w zasadzie już przez uchwałę z r. 1869 postanowione, a Wydział krajowy dopełnił obecnie swego obowiązku, stawając z nią znowu przed Sejmem, który chciał, aby ona była wznowioną w właściwym czasie. Zniewolonym zaś został do tego zwiększoną rzeczywiście potrzebą służby krajowej, nadzwyczajną niedogodnością, jaką sprawia rozrzucenie biur, co bez uszczerbku w służbie być nie może; niepewnością i bardzo wygórowaną ceną lokalów, która przy teraźniejszych stosunkach zagraża nadal wyższym jeszcze na ten cel wydatkiem dla budżetu krajowego.

Wysoki Sejm jest sędzią w tej sprawie, ażali jest już na czasie podnieść znowu odroczoną przez siebie uchwałę. W Komisyi ustaliło się zdanie, że gdyby zamierzona budowa przed kilku laty była przedsięwziętą, byłaby mogła być wykonaną w łatwiejszych niż dziś warunkach. Obecne nie są wprawdzie łatwe, lecz Komisya sądzi, że dłuższe ociąganie się z przedsięwzięciem budowy gmachu dla Sejmu i Wydziału krajowego może być tylko szkodliwem, narazi bowiem na spotkanie się w przyszłości z powiększonemi jeszcze trudnościami tak co do wyszukania odpowiedniego na gmach miejsca we Lwowie, jak i co do samej budowy.

Czynsze roczne z lokalów najmowanych dotąd dla Sejmu i Wydziału krajowego, jeśli zwłaszcza nastąpi dalsze rozszerzenie się czynności Wydziału krajowego, pochłaniać będą w przyszłości corocznie jeszcze większą sumę jak obecnie wykazana, i to bezowocnie o tyle, że za nią nie

zostanie nabytą stała odpowiednia wartość jak to stać się może, gdy gmach wybudowany stanowić będzie część majątku krajowego.

Nie można okrom cyfry dziś opłacanego czynszu oprzeć na innej prawdopodobnej podstawie wyobrażenia, jaki w przybliżeniu nakład na budowę gmachu takiego uczynićby trzeba, nie można zwłaszcza pod żadną rachubę podciągnąć koszta nabycia odpowiedniego placu, albowiem cena gruntu we Lwowie podług miejscowości nadzwyczajnie jest różną. Komisya zastanawiała się nad rozmiarami, jakie gmachowi dać należy, aby odpowiadał potrzebie, a budowa jego nie była zbytnim ciężarem dla kraju.

Zwracając uwagę na dzisiejsze pomieszczenie biur Wydziału krajowego, powiedzieć najprzód trzeba, że pomieszczenie to nietylko nie jest za obszerne, ale że nawet niektóre oddziały zajmują miejsca niedogodne i ciasne; pomieszczenie dogodniejsze niekoniecznie jednak pociąga za sobą daleko większe rozmiary budynków, niż obejmują lokalności dziś zajmowane i umieszczenie sal Sejmowych obok lokalów Wydziału krajowego nastręczy sposobność oszczędzenia miejsca dla obu razem potrzebnego, a dobre skombinowanie w planie budowy wszystkich potrzebnych lokalności, i dobre zapełnienie niemi całego miejsca, ułatwi rozłożenie biur i dogodniejszem uczyni to rozłożenie bez nadania rozmiarom budowy zbytniego rozszerzenia.

Kombinacye te atoli nie dadzą się ocenić bez pracy dłuższej i fachowej przy planowaniu i przy zastosowaniu się do miejsca na budowę przeznaczonego. Dlatego oprzeć się obecnie na ścisłem wyrachowaniu co do obszerności potrzebnych lokalów niepodobna. Można tylko orzec, iż wypada zadość uczynić potrzebie bez przedsiębrania zbyt wielkiej, kosztownej i okazałej budowy, narażającej na zbyt wielki wydatek i do tej zasady ściśle się w przygotowaniach zastosować. Biorąc jedynie miarę z tego kosztu, jaki obecnie budżet krajowy ponosi na najem lokalów dla Sejmu i Wydziału krajowego, rzecz przedstawia się jak następuje:

Wysokość czynszów dziś opłacanych jest prawie zł. 17.000. Wychodząc z nader prawdopodobnego przypuszczenia, że czynsze te podniosą się jeszcze o $^1/_3$ t. j. na 25.000 zł. Coroczny ten wydatek przedstawiałby kapitał zł. 500.000 i do tej ogólnej sumy Komisya sądzi, iż wydatek na budowę gmachu ograniczyćby się powinien.

Ze względu na kroki przygotowawcze w sprawozdaniu wymienione, jakie Wydział krajowy czynić zamierza, skoro otrzyma upoważnienie od Wysokiego Sejmu, Komisya administracyjna sądzi, że: 1) przedewszystkiem powołanie ludzi fachowych do stałego udzielania rady we wszystkich sprawach budowy się tyczących, jest zupełnie uzasadnionem; 2) zabezpieczenie placu na budowę słusznie Wydział krajowy sądzi najpierwszą czynnością, do takowego bowiem placu i jego planu sytuacyjnego zastosować się muszą projekta przez konkurs otrzymać się mające. Co do konkursu 3) 4) sądzi Komisya, iż konkurs na wygotowanie planów do budowy gmachu jest wprawdzie kosztownym sposobem onych nabycia, lecz przy budynkach publicznych większego rozmiaru, jedyną drogą, właściwą do uzyskania projektów, z których najtrafniejszy ma być obranym za wzór do budowy.

Wydział krajowy słusznie przyznaje, że nie powinniśmy i nie możemy brać za wskazówkę premiów oznaczonych przy konkursie na ratusz dla miasta Wiednia, które jako przykład przytoczył, gdyż ani tej okazałości w rysunkach żądni nie będziemy, ani odwoływać się do artystów całego świata nie potrzebujemy. Sądzi zatem Komisya, że premia w mniejszej ilości i tańsze oznaczonemi być powinny. Budynek ma być przyzwoity, lecz nie bardzo wielki, nie wspaniały lecz odpowiedni położeniu naszego kraju, wykonany w stylu prostym i poważnym, nie powinien więc zadać zbyt wiele pracy projektującemu go artyście.

Projekta i kosztorysy zbadane przez znawców 5) Komisya administracyjna sądzi, że powinny być premiowane przez Wydział krajowy, lecz na podstawie orzeczenia znawców czyli mężów fachowych do tego powołanych. Następnie 6) wypracowanie planów finansowych opartych na amor-

tyzacyi, uważa Komisya za czynność, którą Wydział krajowy zająć się musi, nim Sejmowi 7) do zatwierdzenia przedstawi umowy co do kupna gruntów, projekta z kosztorysami i też plany finansowe.

Będzie niewątpliwie rzeczą pomocną do przeprowadzenia wielu z tych przygotowawczych czynności, a będzie zarazem ubezpieczeniem dla kraju, że koszt na zaspokojenie tej potrzeby gmachu krajowego nie urośnie do sumy nadzwyczajnie wysokiej, jeźli z góry oznaczy się kwota najwyższa, do której kosztorysy podnieść się mogą i do której operacya finansowa dążyć powinna. Sumę taką prawdopodobną okazało już powyżej przytoczone obliczenie. Komisya stawia ją na zł. 500.000 przyczem wyraźnie objaśnia, iż w sumę tę nie są wliczone koszta zakupna placu i operacyi finansowej jako takie, które na przybliżonej podstawie dziś obliczyć się nie dadzą. Co do tych kosztów zatem Komisya żadnego nie stawia wniosku.

Gdy wreszcie co do ilości i wysokości premiów konkursowych, Komisya doradza zachować się w odpowiednich granicach, a oprócz premiów nie będzie aż do przedłożenia Sejmowi tej sprawy innych wydatków, oprócz może niejakiego wynagrodzenia osób fachowych do rady użytych, przeto Komisya sądzi, że wystarczyć powinno wyznaczenie na ten cel przez Sejm obecnie zł. 15.000.

Zgodnie z temi uwagami Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Podnosząc uchwałę swoją z dnia 14. Października 1869, a mianowicie ustęp jej orzekający, iż ma być wybudowany gmach dla obrad Sejmu i pomieszczenia Wydziału krajowego. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby bezzwłocznie przystąpił do przygotowawczych czynności i przedłożył Sejmowi na następnej sesyi do uchwalenia umowę o grunt pod budowę, plany gmachu z kosztorysami i plan finansowy, bacząc uważnie na to, że gmach ma być postawionym w stylu poważnym a nie okazałym, a koszt budowy nie ma przechodzić sumy zł. 500.000.

„Do pokrycia kosztów z czynnościami przygotowawczemi połączonych, wyznacza Sejm sumę 15.000 zł.“

Przewodniczący:
Kraiński w. r.

Sprawozdawca:
Paszkowski w. r.